

Käina kultuurikeskus 2025.a.

Lühiülevaade 2025. aasta Hiiumaa valla eelarve täitmisest

2025.aasta eelarve eesmärk on tagada valla elanikele kvaliteetsed avalikud teenused, toetada kohaliku elukeskkonna arengut ning säilitada valla finantsstabiilsus ja investeerimisvõimekus. Eelarves on olulisel kohal haridus-, kultuuri- ja sotsiaalvaldkonna jätkusuutlik arendamine, taristu parendamine ning energiatõhususe suurendamine. Samuti on eesmärk kasutada toetusi ja välisvahendeid võimalikult tõhusalt, et ellu viia olulisi arendusprojekte ning vähendada valla omafinantseeringu koormust.

Nende eesmärkide täitmiseks on 2025. aastal kavandatud mitmeid arengulisi ja kogukonda toetavaid tegevusi. Muuhulgas koostatakse üldplaneering, korraldatakse vanemahariduse alaseid koolitusi ning koostatakse haridusvaldkonna arengukava. Samuti valmib Kärkla ujula tasuvus- ja teostatavusanalüüs, käivitatakse Hiiumaa Haldus ülesaareliselt. Olulisel kohal on ka Saarnaki ja Hanikatsi laidude ajaloolise koosluse säilitamine ning loodushoiu mudeli väljatöötamine.

Arendusobjektidest jätkuvad Käina kultuurikeskuse rekonstrueerimine, üürimaja ehitus ning Paluküla terviseraja olme- ja teenindushoone rajamine. Samuti on töös Suuremõisa katlamaja renoveerimine, Kärkla Sadama tänava rekonstrueerimine. Jätkuvad ka Sõru sadama ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendustööd ning tuleornide renoveerimine. Haridusvaldkonnas on kavandatud Palade kooli katuse vahetus, Palade lasteaia lisarühma ehitus ning Kärkla lasteaia uue hoone rajamise ettevalmistamine.

Peamised eesmärgid 2025. aastal: arengukava määrab kohaliku omavalitsuse prioriteetsed tegevussuunad ja eelarvestrateegia finantsprojektsiooni. Valla eelarve koostamise aluseks on Hiiumaa Vallavolikogu 17.10.2024 määrusega nr 77 vastu võetud uuendatud arengukava ja eelarvestrateegia.

- omatulude maht planeerida vähemalt 2024. tasemel;
- majandamiskulud planeerida maksimaalselt 2024. a tasemel;
- eelarve projekte esitavad valdkondade ja hallatavate asutuste juhid internetikeskkonnas Veera aadressil <https://app.veera.eu>.
- Valla põhitegevuse tulem peab olema vähemalt 14%.

Põhitegevuse tulud¹

2025. aasta eelarves oli planeeritud tulude laekumiseks 25,0 miljon eurot, tegelikult laekus tulusid 24,2 miljonit eurot, mis on planeeritust 3,4 % vähem.

- Eelarve tuludest 66,6% ehk 16,1 miljonit eurot moodustasid maksutulud (võrreldes eelarves kavandatuduga langus -3,8%)². Tulumaksu laekumine jäi alla ootuste, mis viitab prognoositud ja tegeliku majandusarengu erinevustele.
- Kaupade ja teenuste müügist laekus eelarvesse 9,8% ehk 2,4 miljon eurot. Kavandatust suurem laekumine kujunes eelkõige Hiiumaa Spordikooli õppetaskude ning Hiiumaa Spordi, Pühalepa Vaba Aja Keskuse, Kärkla Linnaraamatukogu, Kärkla Kultuurikeskuse, Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse, Sõru Muuseumi ja Kärkla Kooli õpilaskodu omatulude arvelt. Samas esines alalaekumist haridusteenuste, kultuuriasutuste ning sotsiaalvaldkonna tuludes.
- Saadud toetused moodustasid 23,4% eelarve tuludest, ulatudes 5,6 miljon euroni. Toetuste laekumine jäi prognoositust madalamaks, kuna osa projektide elluviimine jätkub 2026. aastal ning tulude kajastamine toimub lõpparuande kinnitamise järgselt. Kokku laekus toetuseid prognoositust 0,1 miljon eurot vähem, mis annab täituvuseks 98,2%.
- Muud tulud, sealhulgas keskkonnatasud ja erakorralised tulud, moodustasid 0,3% eelarve tuludest, ulatudes 0,1 miljon euroni. Kaevandamistasude laekumine jäi prognoositust madalamaks ning täituvus oli 58,7%.

Põhitegevuse kulud³

2025. aasta eelarves oli planeeritud põhitegevuse kuludeks 21,9 miljonit eurot. Tegelikud kulud kujunesid 21,0 miljoni euro suuruseks, mis on planeeritust 3,9% vähem.

Põhitegevuse kulud jagunevad antavateks toetusteks ja muudeks tegevuskuludeks, millest viimased hõlmavad tööjõu- ja majandamiskulusid.

- Antavateks toetusteks suunati 13,0% põhitegevuse kuludest ehk 2,7 miljonit eurot.
- Muud tegevuskulud moodustasid 87,0% kogukuludest.
- Tööjõukulude osakaal oli 57,2% ehk 12,0 miljonit eurot.
- Majandamiskulud moodustasid 34,2% muudest tegevuskuludest ehk 6,3 miljonit eurot.

¹ maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused, muud tegevustulud

² sellist tähistust, võrdlemaks 2025. aasta eelarve täitmist kinnitatud eelarvega, kasutatakse dokumendis läbivalt

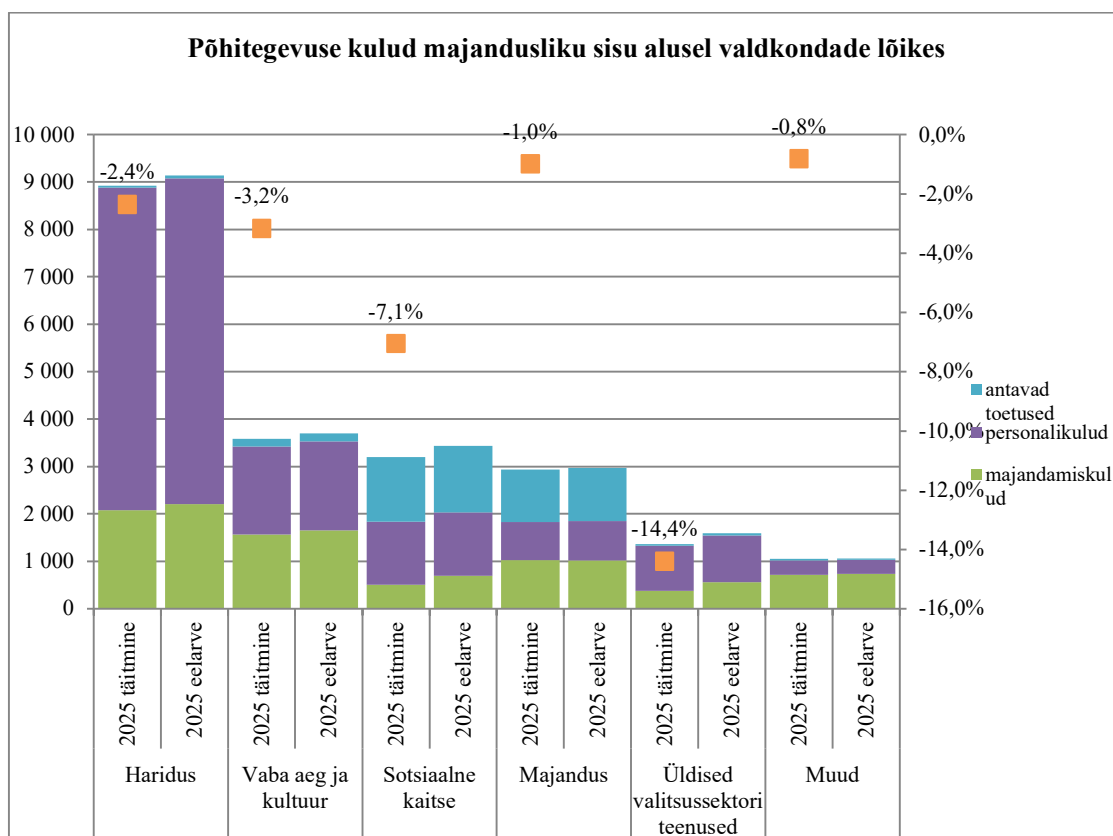
³ antavad toetused, muud tegevuskulud

Võrreldes planeerituga kulutati tööjõukuludeks 0,2 miljonit eurot ja majandamiskuludeks 0,5 miljonit eurot vähem. Sääst tulenes valla asutuste kuluefektiivsemast majandamisest ning projektipõhiste kulude edasilükkamisest 2026. aasta eelarvesse.

Põhitegevuse kulud jaotuvad üheksa erineva tegevusvaldkonna vahel.

- Haridus moodustas põhitegevuse kuludest 42,4% ehk 8,9 miljonit eurot, millest personalikuludeks kulus 6,8 miljonit eurot ja majandamiskuludeks 2,1 miljonit eurot.
- Vaba aeg, kultuur ja religioon moodustasid 17,0% ehk 3,6 miljonit eurot, millest personalikuludeks kulus 1,8 miljonit eurot, majandamiskuludeks 1,6 miljonit eurot ning toetusteks 0,2 miljonit eurot.
- Sotsiaalne kaitse ja tervishoid moodustasid 15,2% ehk 3,2 miljonit eurot, millest personalikuludeks kulus 1,3 miljonit eurot, majandamiskuludeks 0,5 miljonit eurot ning sotsiaaltoetusteks 1,4 miljonit eurot.
- Majandus moodustas 14,0% ehk 2,9 miljonit eurot, millest ligikaudu 31,4% ehk 0,9 miljonit eurot kulus ühistranspordi korraldamisele.
- Üldised valitsussektori teenused moodustasid 6,4% ehk 1,4 miljonit eurot.
- Elamu- ja kommunaalmajandus moodustas 2,5% ehk 0,5 miljonit eurot.
- Muud valdkonnad (keskkonnakaitse, avalik kord ja julgeolek, tervishoid) moodustasid kokku 2,5% ehk 0,5 miljonit eurot.

Joonis 1. Põhitegevuse kulud majandusliku sisu alusel tegevusvaldkondade lõikes (2025. a täitmine võrreldes kinnitatud eelarvega; tuhat eurot)

Investeeringustegevus

2025. aasta eelarves planeeriti investeeringuteks ja põhivara soetamise toetusteks 7,9 miljonit eurot. Tegelikult teostati investeeringuid ja anti toetusi 5,5 miljoni euro ulatuses.

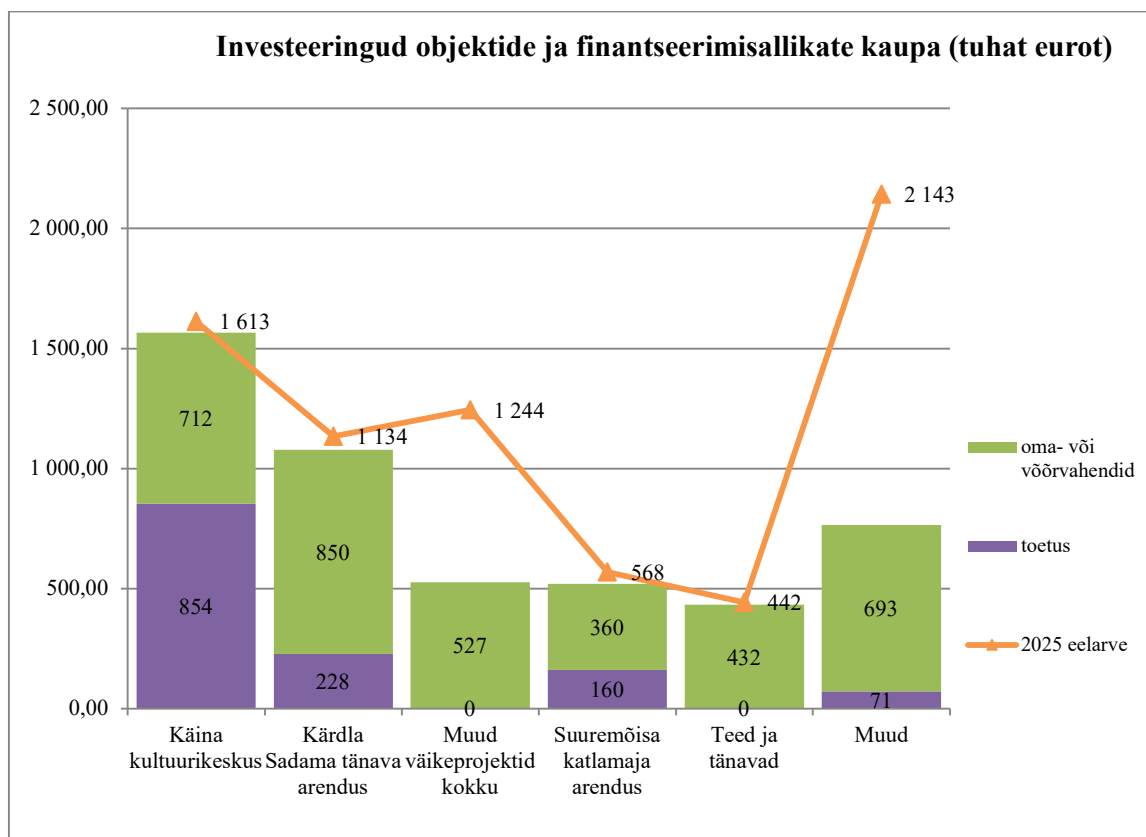
Investeeringuid finantseeriti järgmistest allikatest: jooksva aasta eelarve tulemist 0,5 miljonit eurot, laenu rahast 3,3 miljonit eurot, põhivara müügist 0,3 miljonit eurot ning saadud toetustest 1,4 miljonit eurot.

Planeeritust väiksem investeeringute maht tulenes mitmetest teguritest, sealhulgas objektide eripäradest. 2025. aastal alustati mitmete objektide ettevalmistamistöödega, mis jätkuvad ka 2026. aastal.

Suurimad investeeringud olid Käina kultuurikeskuse ehitus (1,6 miljonit eurot), Kärda Sadama tänava arendus (1,1 miljonit eurot) ning Suuremõisa katlamaja arendus (0,5 miljonit eurot). Olulise mahuga olid ka investeeringud teedesse ja tänavatesse (0,4 miljonit eurot) ning osaluste soetamine (0,24 miljonit eurot).

Lisaks teostati väiksemaid investeeringuid mitmetesse objektidesse, sealhulgas haridusasutustesse, terviseradadesse, tuletornidesse ning energiatõhususe parandamisse. Muude väikeprojektide kogumaht oli 0,5 miljonit eurot.

Joonis 2. Investeeringud objektide ja finantseerimisallikate kaupa (tuhat eurot)

Finantsseis

- **omafinantseerimisvõime** ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe oli 3,1 miljon eurot. Sellest kaeti laenumaksete põhiosa (2,2 miljonit eurot ehk 70,9% põhitegevuse tulemist), intressikulud ning finantseeriti investeeringuid. Eesmärk on säilitada see tase ka järgnevatel aastatel, et hoida valla investeerimisvõimekust.
- **netovõlakoormus** (kohustused miinus likviidsed varad) moodustas 2025. aasta lõpu seisuga 54,6% põhitegevuse tuludest ehk 13,1 miljonit eurot. Seadusega lubatud ülempiir on 75%, mis tähendab, et vallal on jätkuvalt võimalus kaasata täiendavat laenurahastust investeeringute elluviimiseks.
- **likviidsete varade maht** oli 2025. aasta lõpu seisuga 1,3 miljonit eurot.